

Venäjän talouden näkymät

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta
Journalistiseminaari
Helsinki 9.12.2015

Vesa Korhonen
Siirtymätalouksien tutkimuslaitos BOFIT

1 Talous 2012–16 . . .

Talouteen kasautunut rasitteita.

(i) tärkeää tulevaisuudelle:

Venäjällä **oli helpon kasvun** ”malli”, jossa nousivat

♪ **vientihinnat** (öljyn ja muiden helposti hintavaihtelujen alaisina olevien tuotteiden vienti oli yhä v. 2014 2/3 vientituloista ja 1/5 BKT:stä)

♪ **työvoiman** määrä

♪ olemassa olleen **pääoman** käyttö

♪ ulkomaisen **rahoituksen** saanti

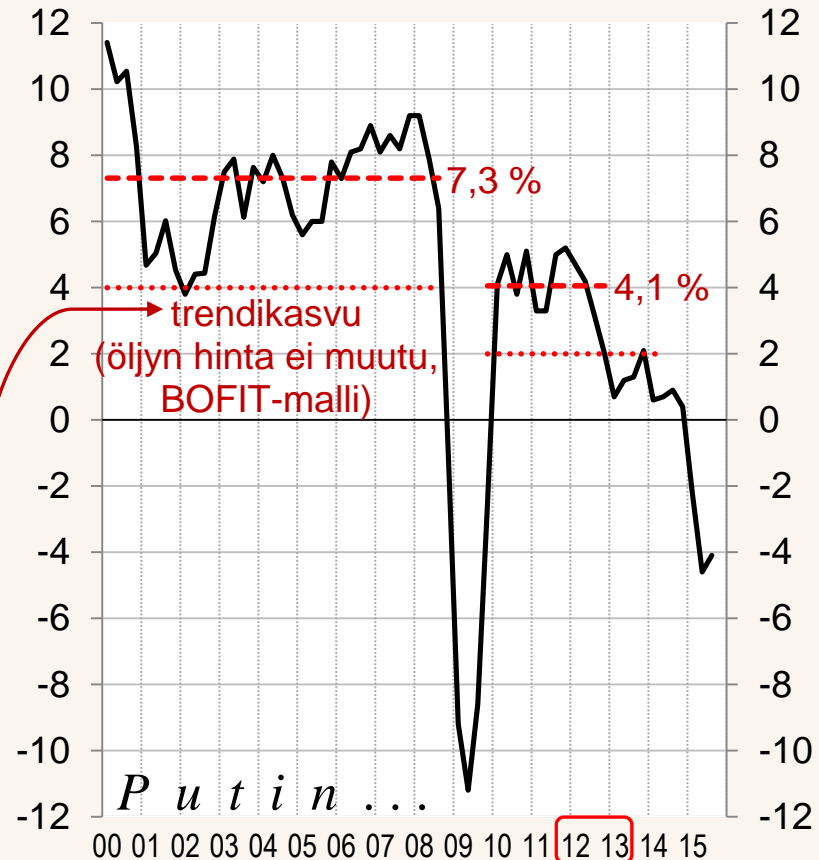
♪ **tuottavuus** (1990-luvun suurten reformien vaikutus, systemin parannukset 2000-luvun alkuvuosina)

... **ei ole enää**

→ talouden kasvu hitaaksi 2012 ...

BKT

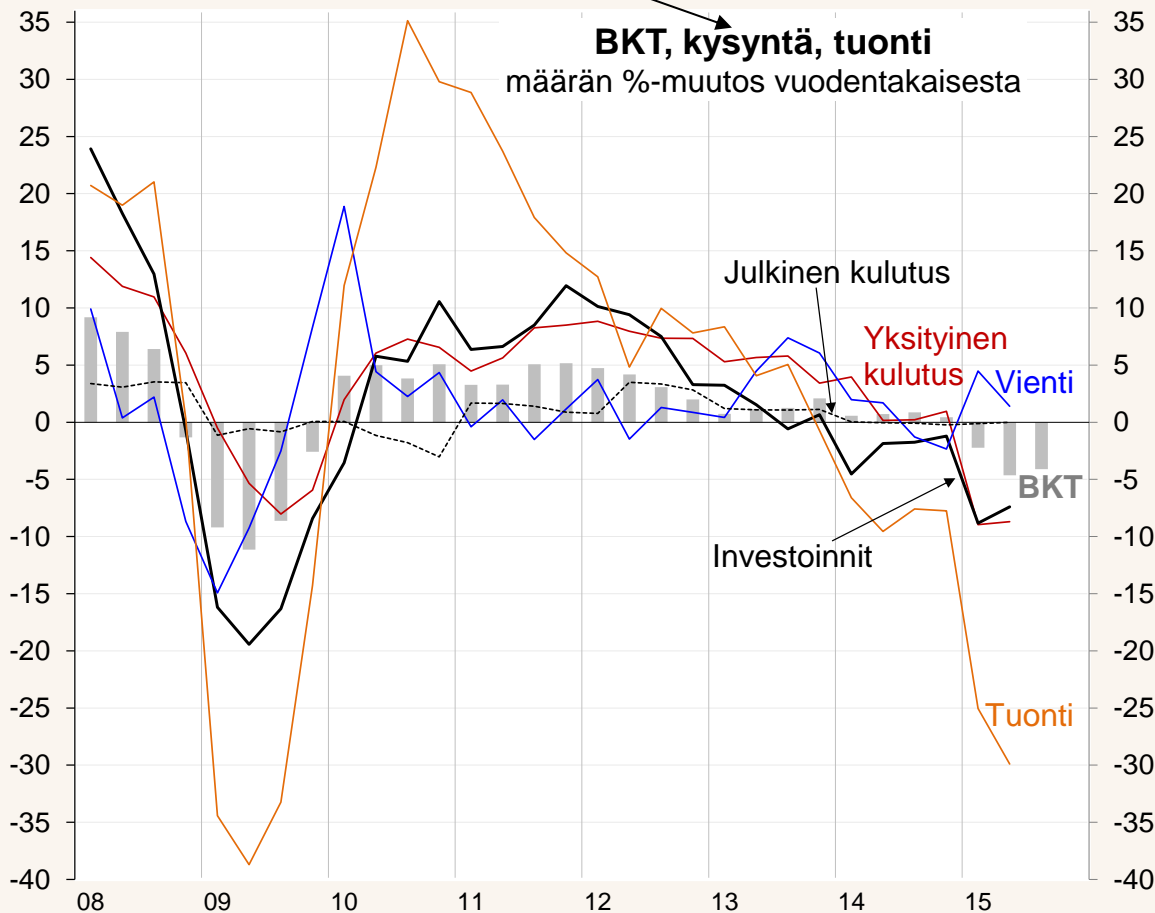
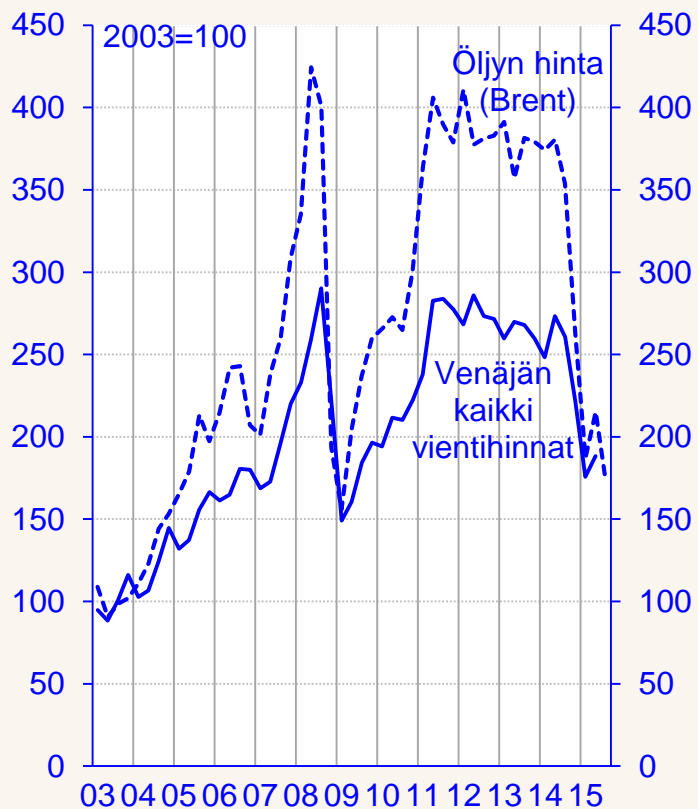
%-muutos vuodentakaisesta

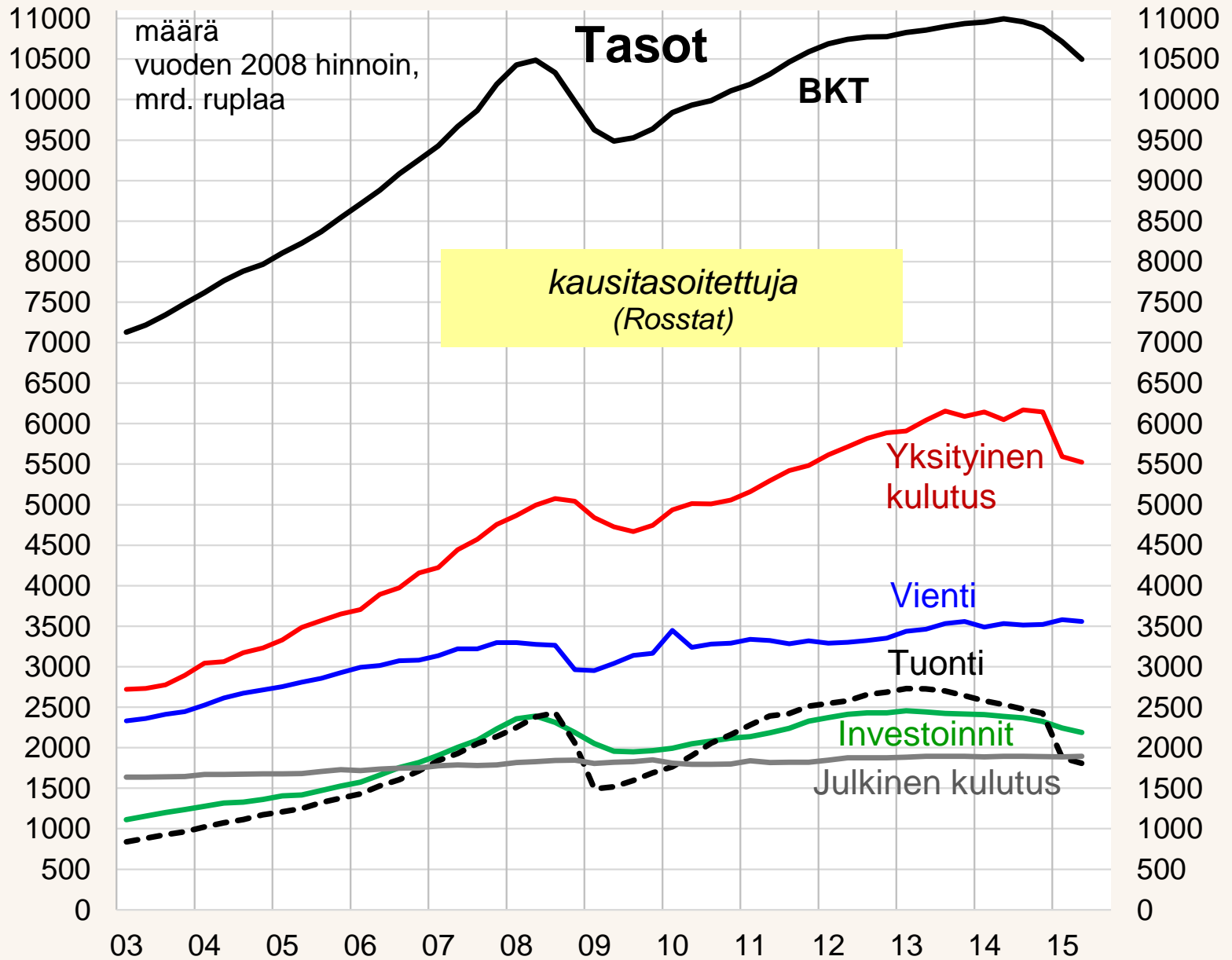

(ii) 2014: Ukraina, pakotteita, vastasanktioita yms.
 → lisää epävarmuutta

(iii) 2H14: öljyn hinta ↓↓

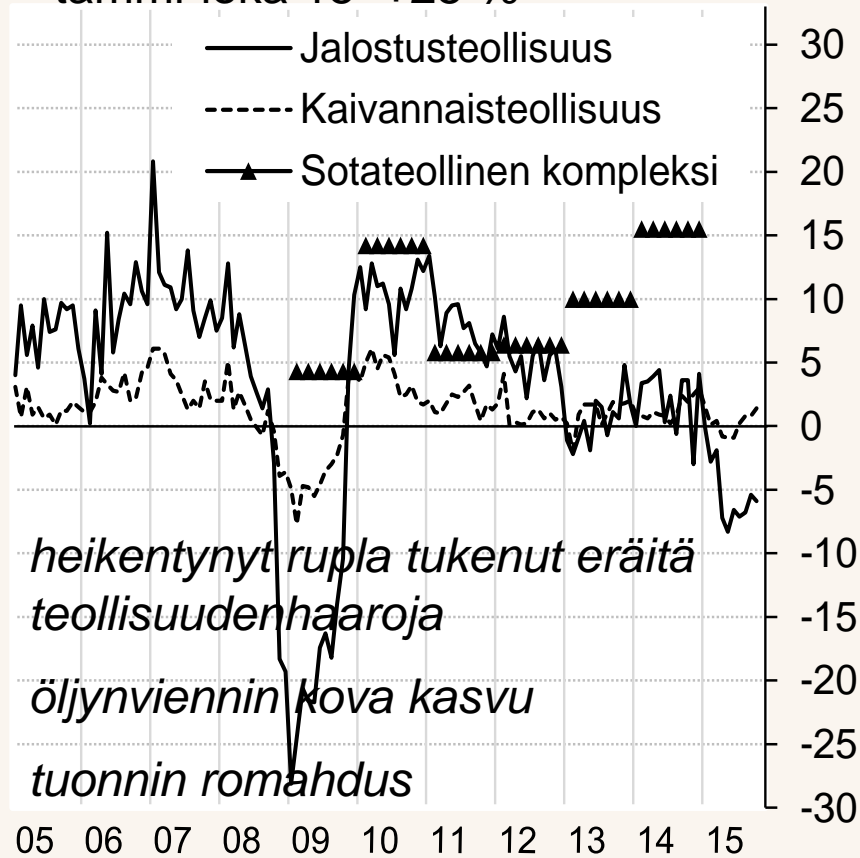
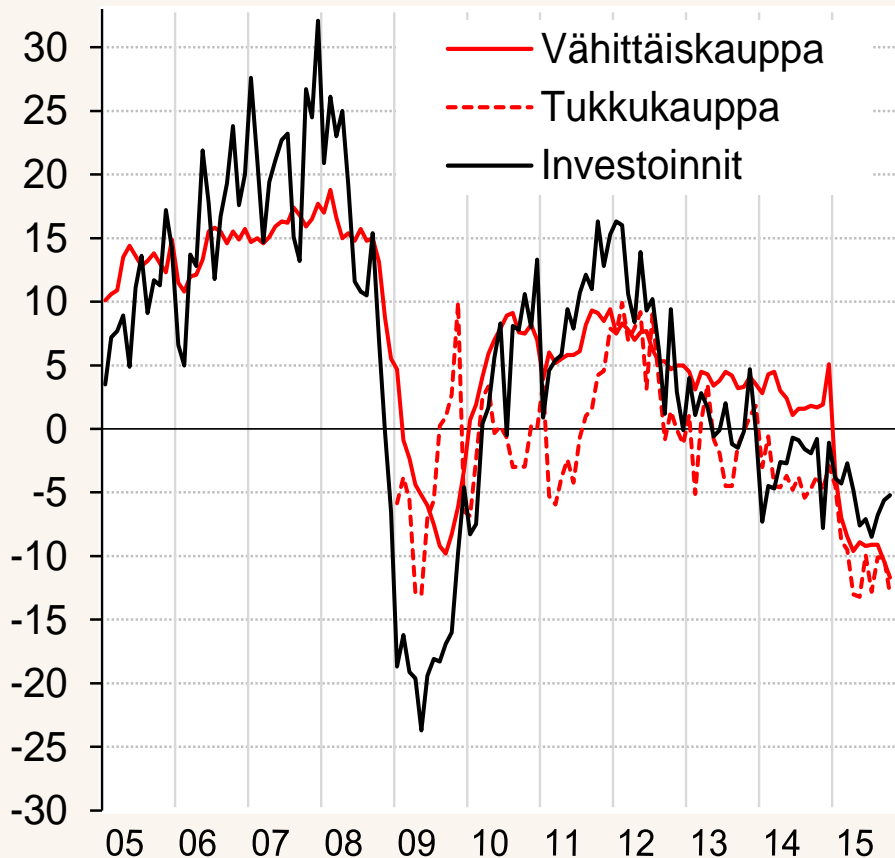

2015 tuotanto supistunut lievemmin

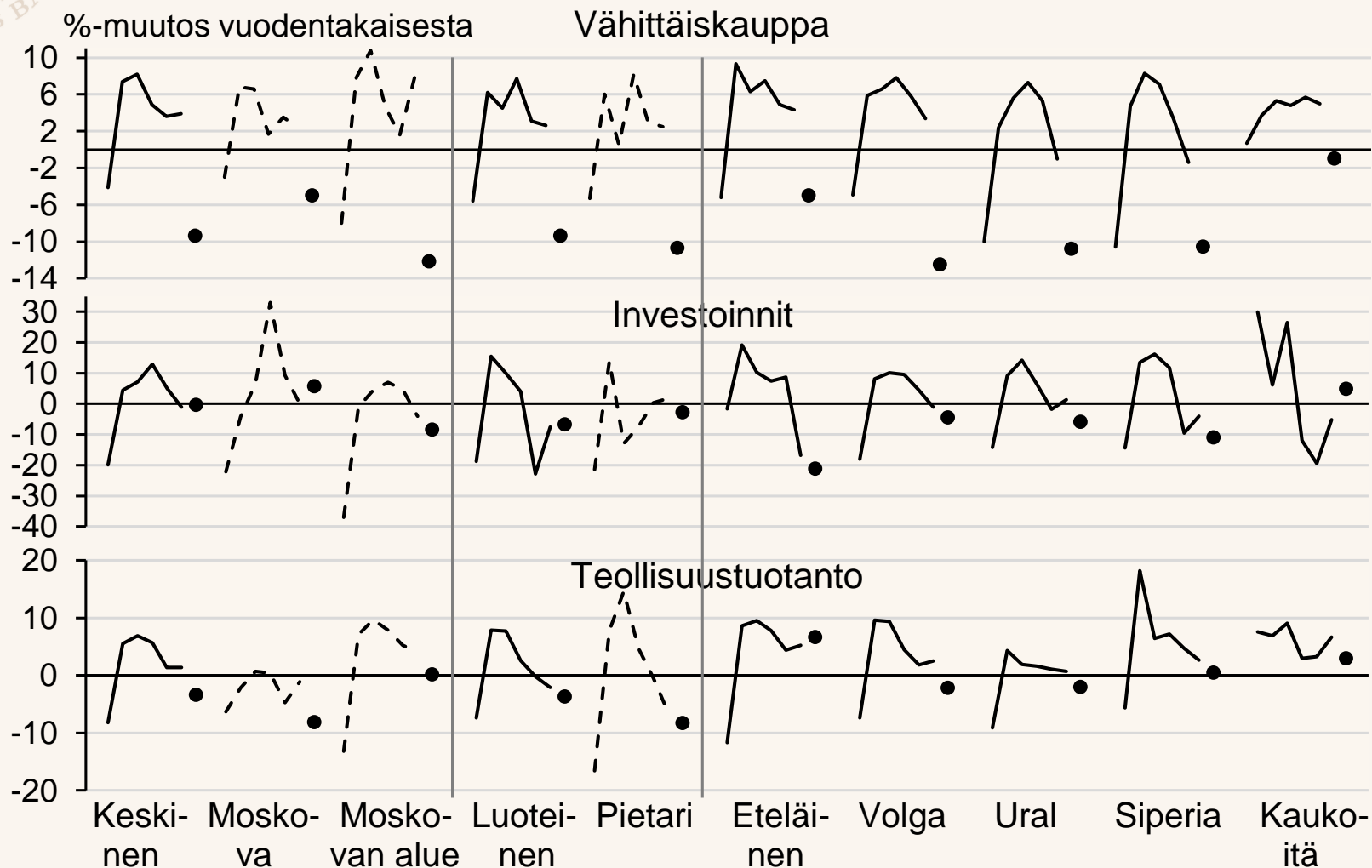
teollisuustuotanto:

*puolustusmenot 2011–14 +18 % per v.,
tammi-loka 15 +25 %*

Eri puolilla Venäjää

— -- 2009-14 • tammi-lokakuu 2015

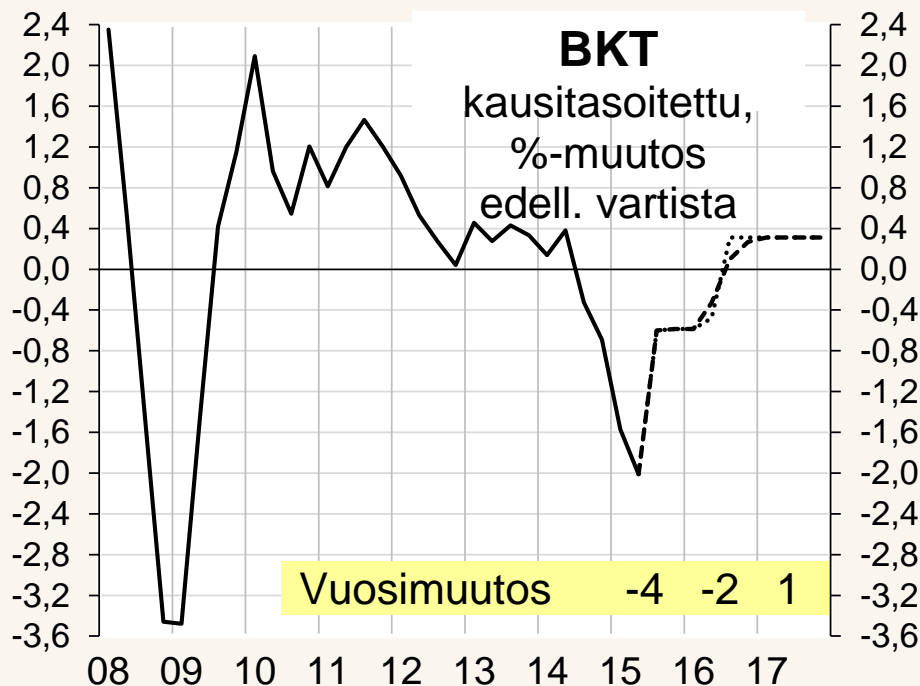
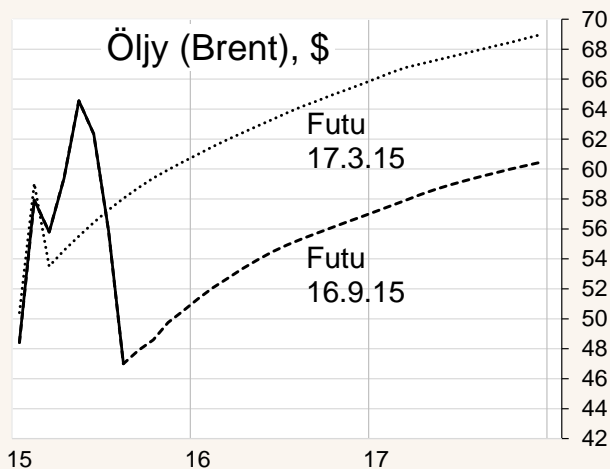

Mitä edessä 2016?

		2016			
		BKT		Ölly, \$	Tuonti
Keskuspankki	11/15	-0,5	-1	50 Urals	-1,5 – -2,5
Talousministeriö	10/15	0,7		50 Urals	3 (tavarat)
IMF	11/15	-0,6		53	-0,5
Maailmanpankki	9/15	-0,6		53	
OECD	11/15	-0,4		50	-0,4
EBRD	11/15	-1,2	n.	53	
EU-komissio	11/15	-0,5		54	0,3
Consensus Inc.	11/15	-0,2	n.	55	4,5 (tavarat, arvo)
BOFIT	9/15	-2		54,5	-4

BOFITin ennuste 2015–17, julk. 24.9.2015

BKT 2016:

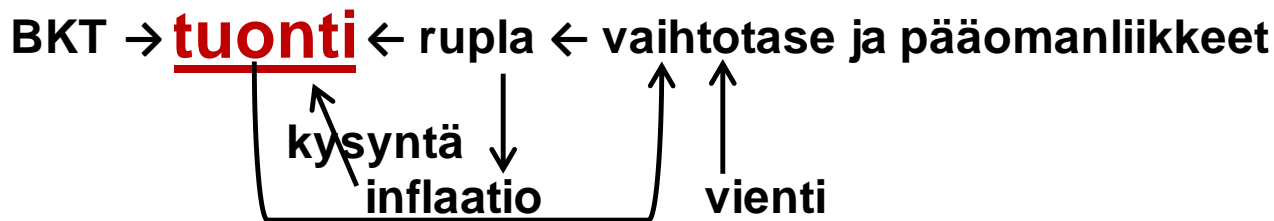
- (1) BOFITin Venäjä-malli (Rautava):
 - # Öljyn hinnan ison pudotuksen vaikutus BKT:hen ei ohi vuodessa, ja iso pudotus lisää epävarmuutta.
 - # Jos öljyn hinta ei muutu, BKT:n kasvu trendikasvua kohti; trendikasvu hidastunut → 1–1½
- (2) BKT:n kysyntäerät (laskelmaa, harkintaa):
 - # kulutus↓ ← mm. inflaatio
 - # valtion menot: jarru ja inflaatio
 - # energianvienti↓
 - # investoinnit↓ edelleen hieman

Ennusteessa edelleen riskejä yltympäri: öljyn hinta, Itä-Ukraina, rupla↓ → tuonti↓, valtion menot↑

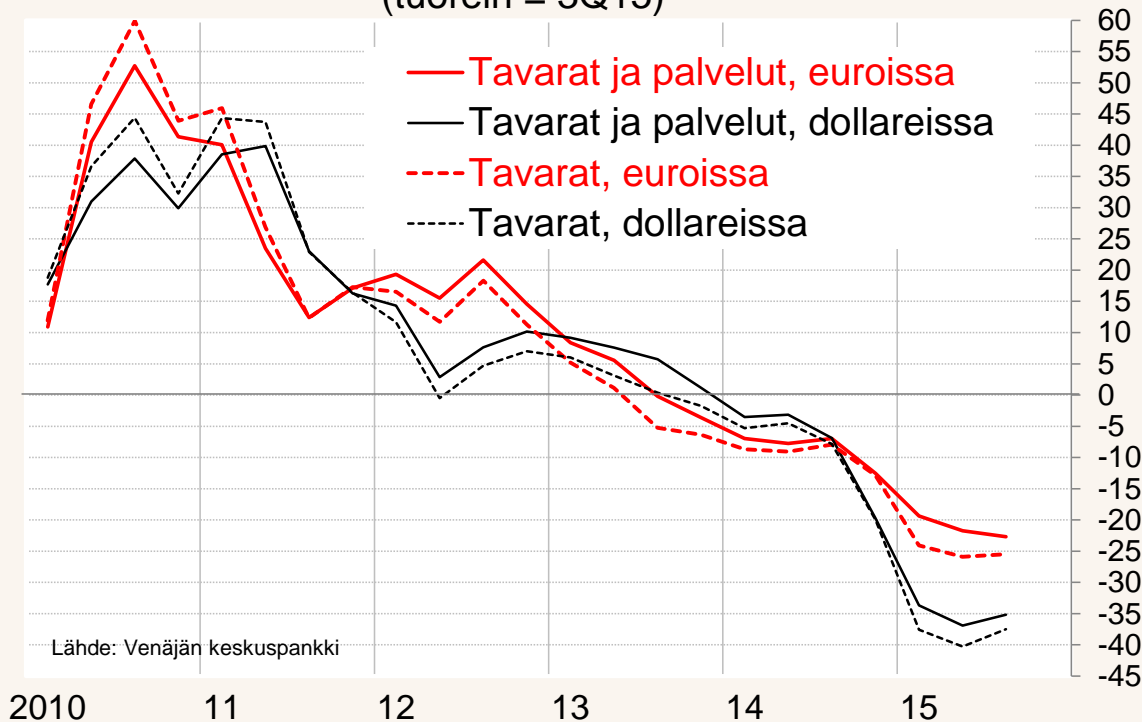
2

Kierre alas 2013 alkaen:

Tuonti

arvon %-muutos vuodentakaisesta vartista
(tuorein = 3Q15)

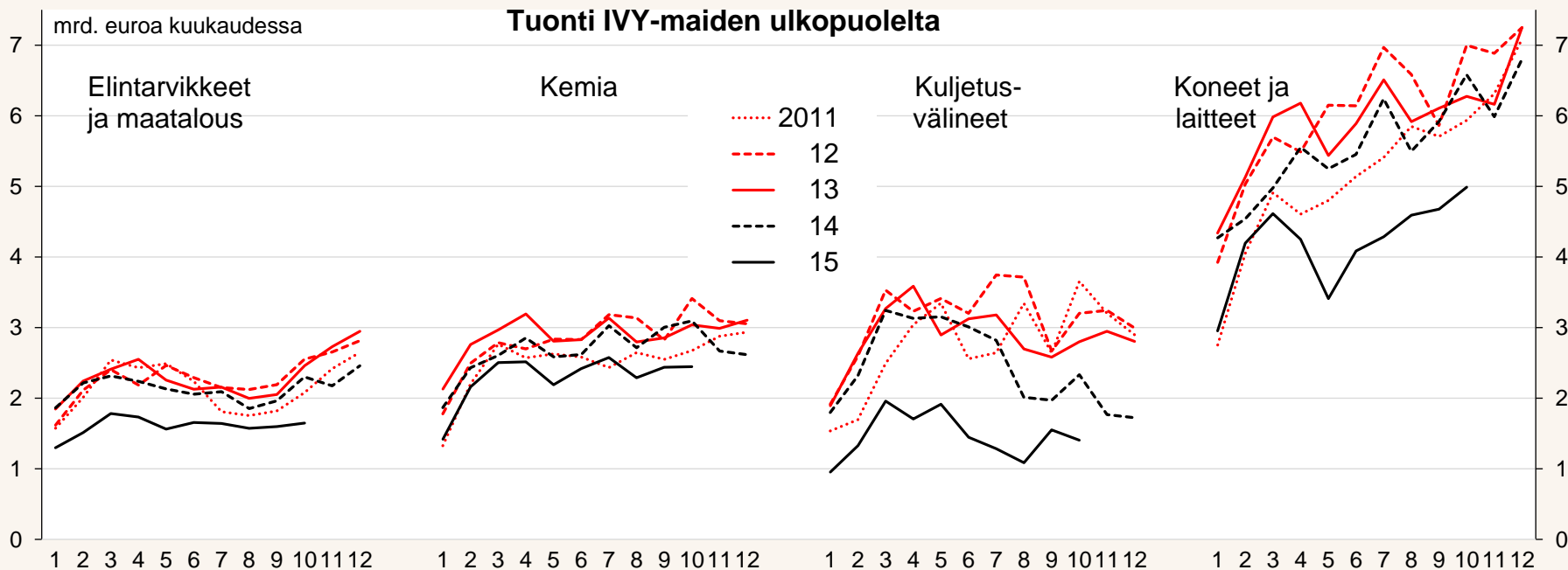
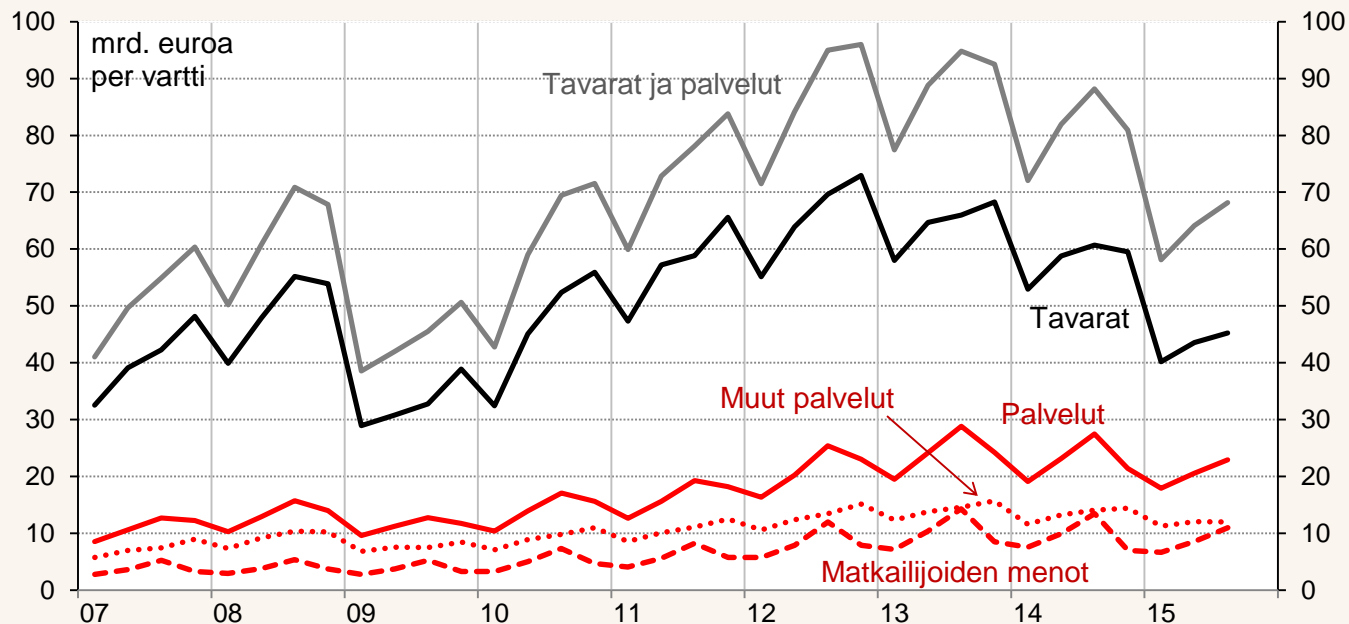

Lähde: Venäjän keskuspankki

myös tuonnin **rajoituksia**:
mm. vastasanktioina
(elintarvikkeita,
maataloustuotteita)
joitakin tuontitulleja yli
Venäjän WTO-sitoumusten
ylärajan
julkisissa ja myös valtion
yritysten hankinnoissa
lisää hintapreferenssejä
kotimaisille, tuontikieltoja

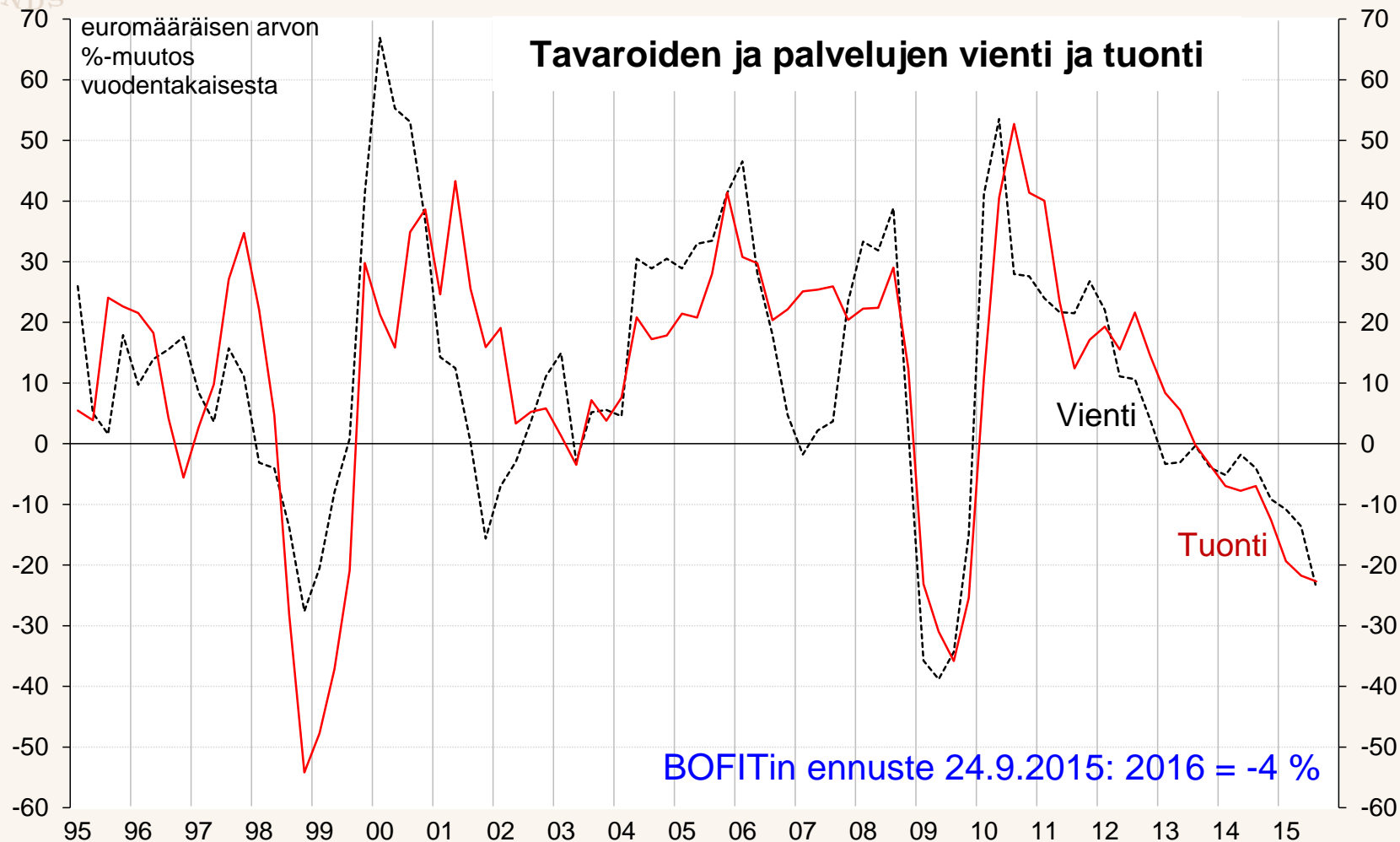

Tuonti

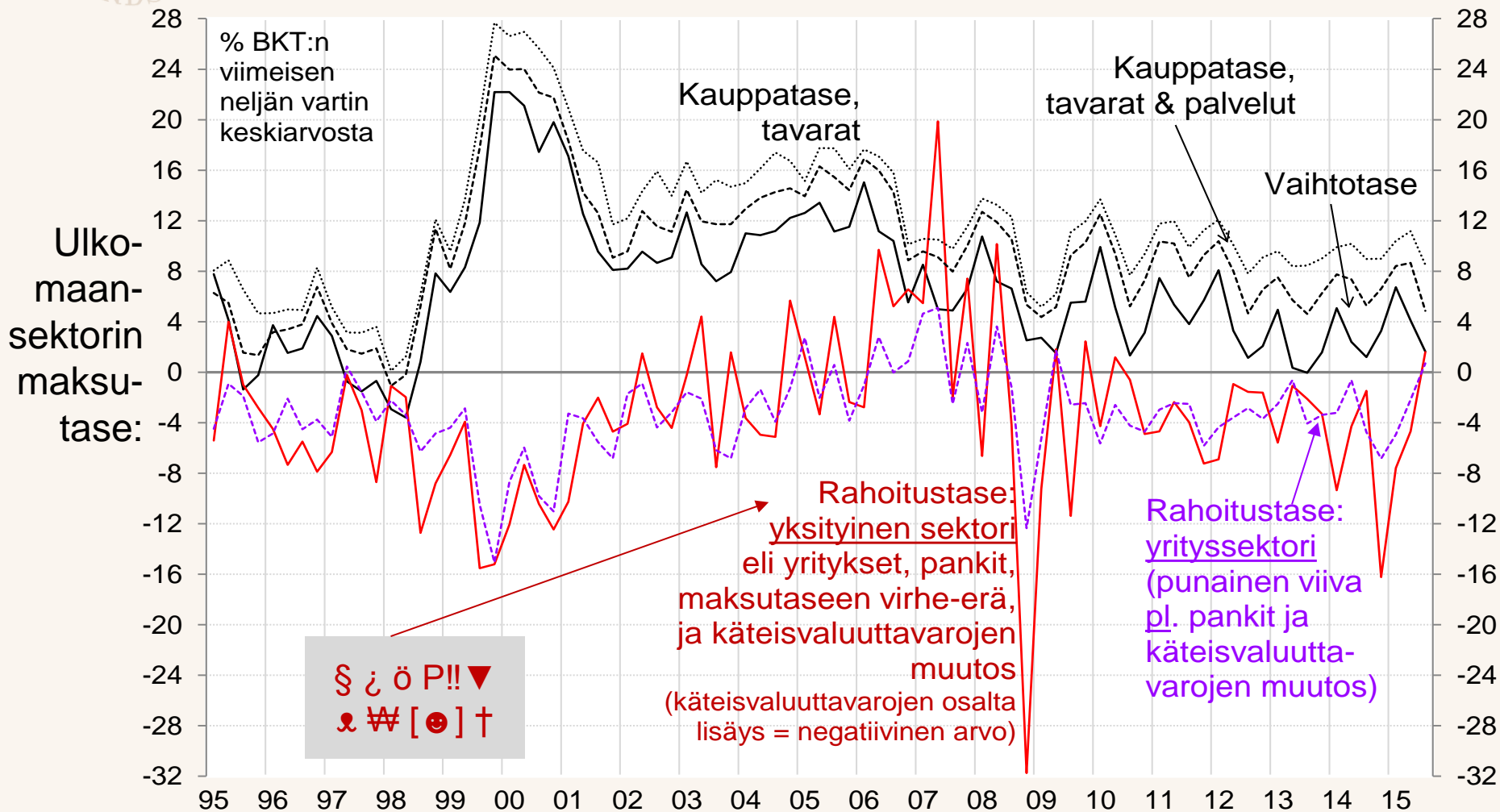

Vientitulot → tuontimenot, entistä tiiviimmin

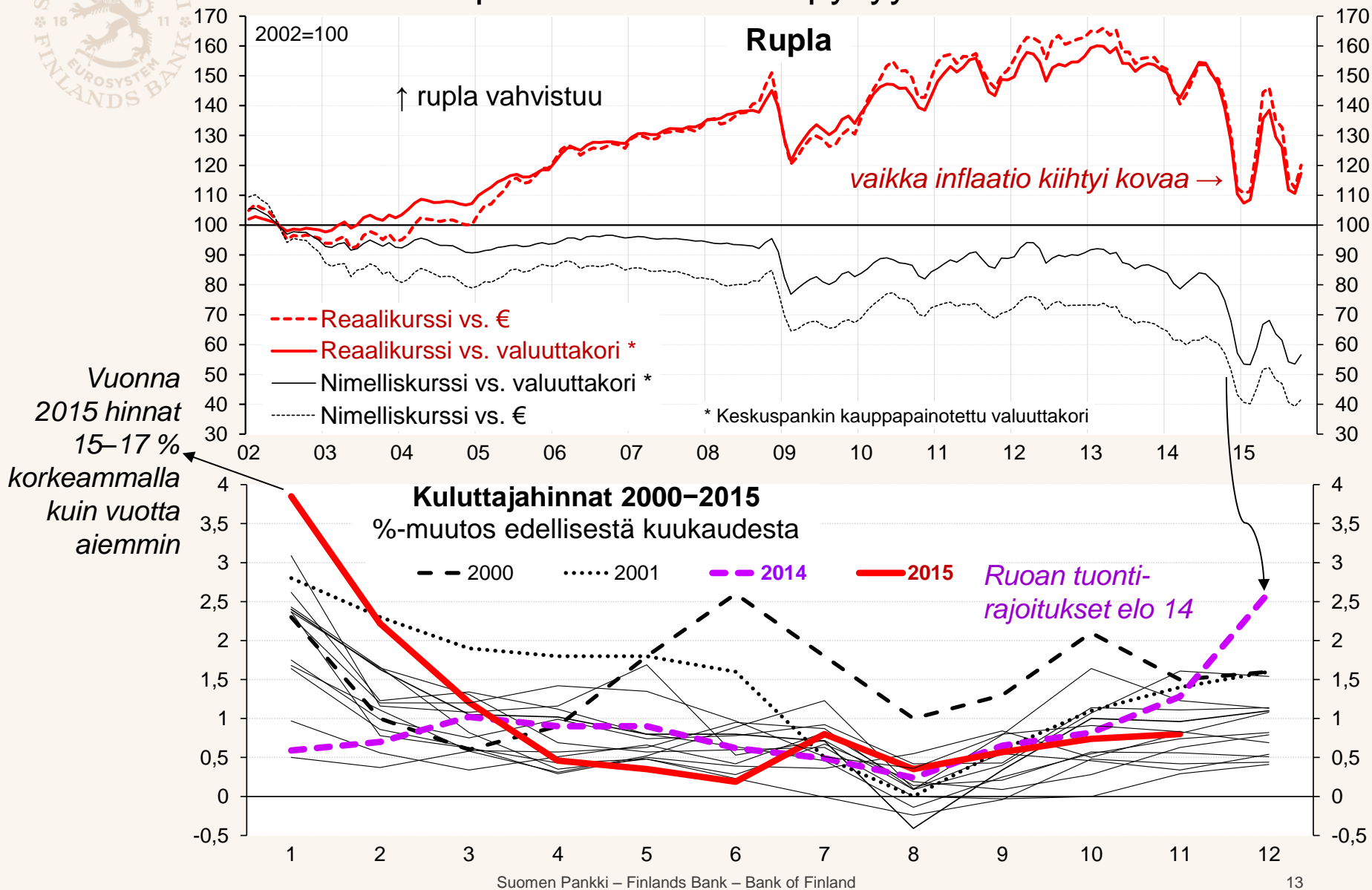

Pääomaa pois (nettona) ruplasta / ulos maasta, 2014–2Q15 entistä enemmän → rupla

Rupla vahvistuu vähitellen reaalisesti? ← standardioletus: ruplan nimelliskurssi pysyy varsin ennallaan

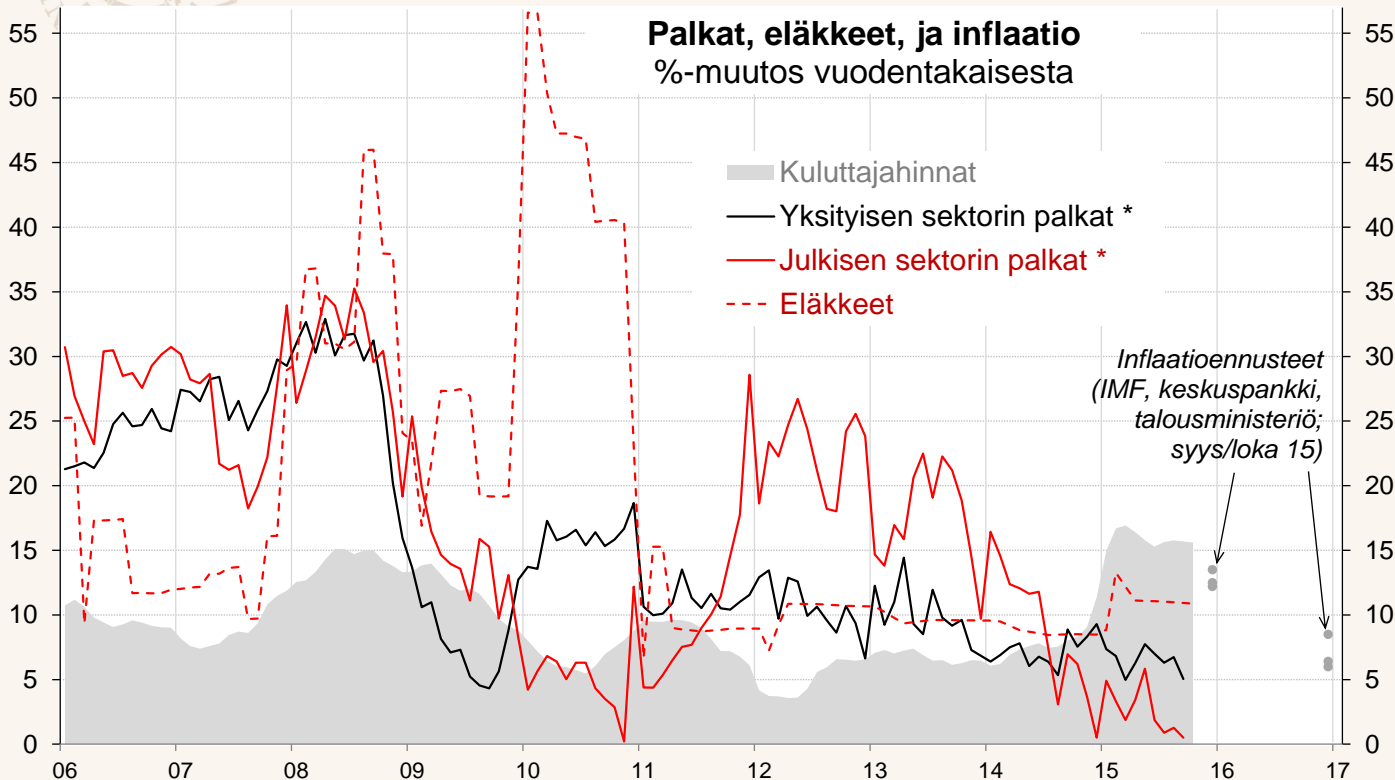

3

Kysyntä

Yksityinen kulutus

kotitalouksien reaalitytulot supistuvat edelleen hieman v. 2016

2016

Julkisen sektorin palkkojen nimelliskorotuksia rajoitettu/jäädetyt

Eläkkeiden indeksointi alennettu → 4 % (aiempi sääntö olisi antanut yli 12 %)

Yksityisen sektorin palkat ↑
Voitot

* Työntekijöiden määrällä painotettu palkkojen keskiarvo - alat: maatalous, kaivannaisteollisuus, jalostava teollisuus, sähkön, kaasupolttoaineen ja veden tuotanto ja jakelu, rakentaminen, kauppa, kuljetukset ja viestiliikenne, ja kiinteistötoiminta (niillä yksityisen sektorin työntekijöiden osuus oli 88 % vuonna 2009, ja heidän osuutensa kaikista yksityisen sektorin työntekijöistä oli 91 %).

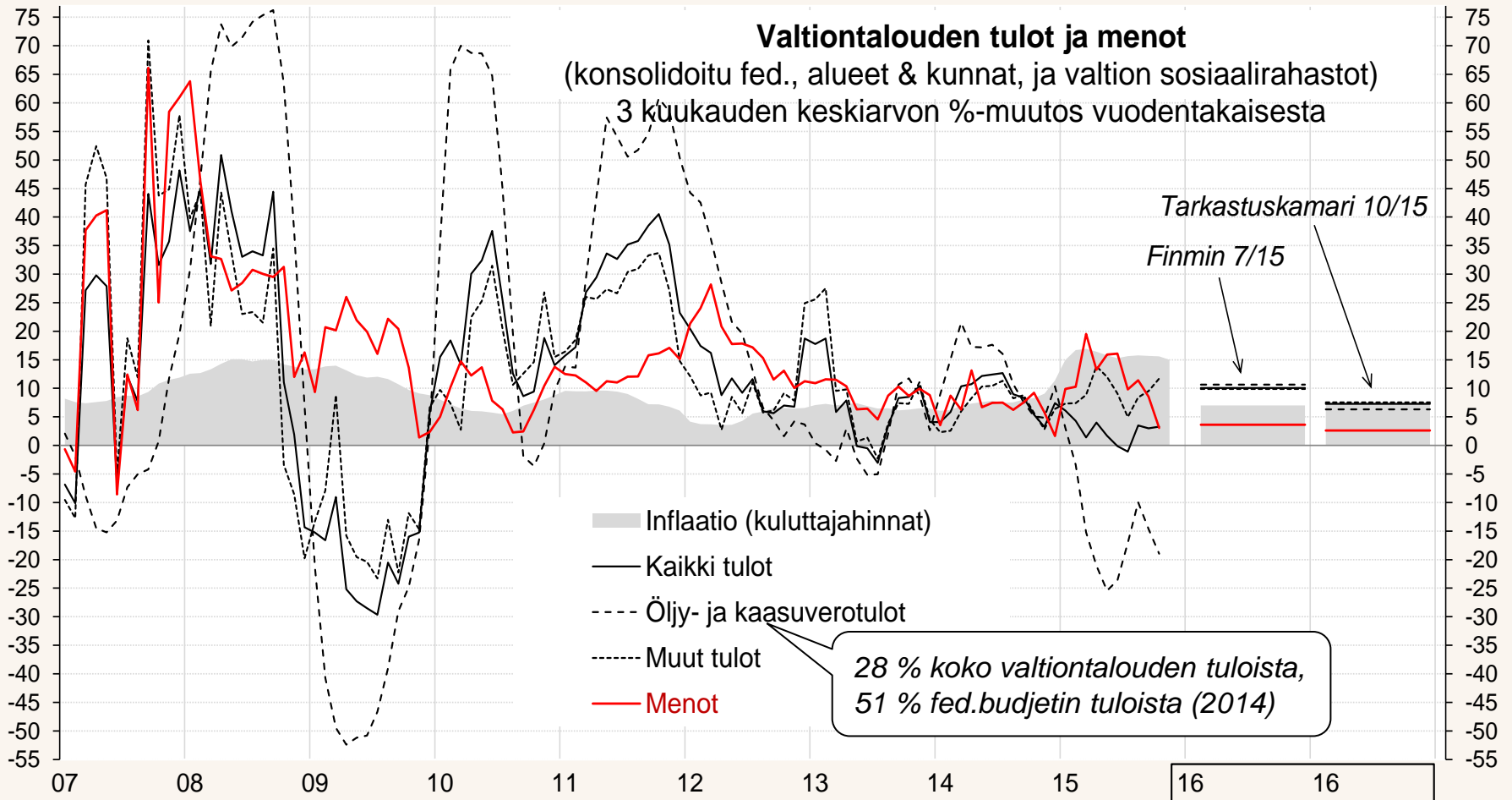
** Työntekijöiden määrällä painotettu palkkojen keskiarvo - alat: hallinto, koulutus ja terveydenhoito (niillä julkisen sektorin työntekijöiden osuus oli 94 % vuonna 2009, ja heidän osuutensa kaikista julkisen sektorin työntekijöistä oli 66 %).

Työllisyys vähentynyt vain noin ½ %. Työttömät 3Q15 noin +8 % vuodentakaisesta, työttömyysaste vajaan 5½ % (8–9 % v. 2009), laeva työttömyys (ml. työvoiman ulkopuoliset työhaluiset) edelleen yli 9 %. Osa-aikatyönteko +10–20 % vuodentakaisesta.

Valtiontalous

supistumassa reaalisesti edelleen v. 2016
(menot yli 40 % BKT:stä)

Valtiontalous

Koko valtiontalouden **vaje** 2016 (finminin arvio) vajaan **4 %** BKT:stä, jos öljy (Urals) 50\$ ja BKT +0,7 %.- - vajeen rahoitus?

Valtion velka 14 % BKT:stä. Reservirahasto <6 %, 2016 lopussa runsas 1 % (finmin).

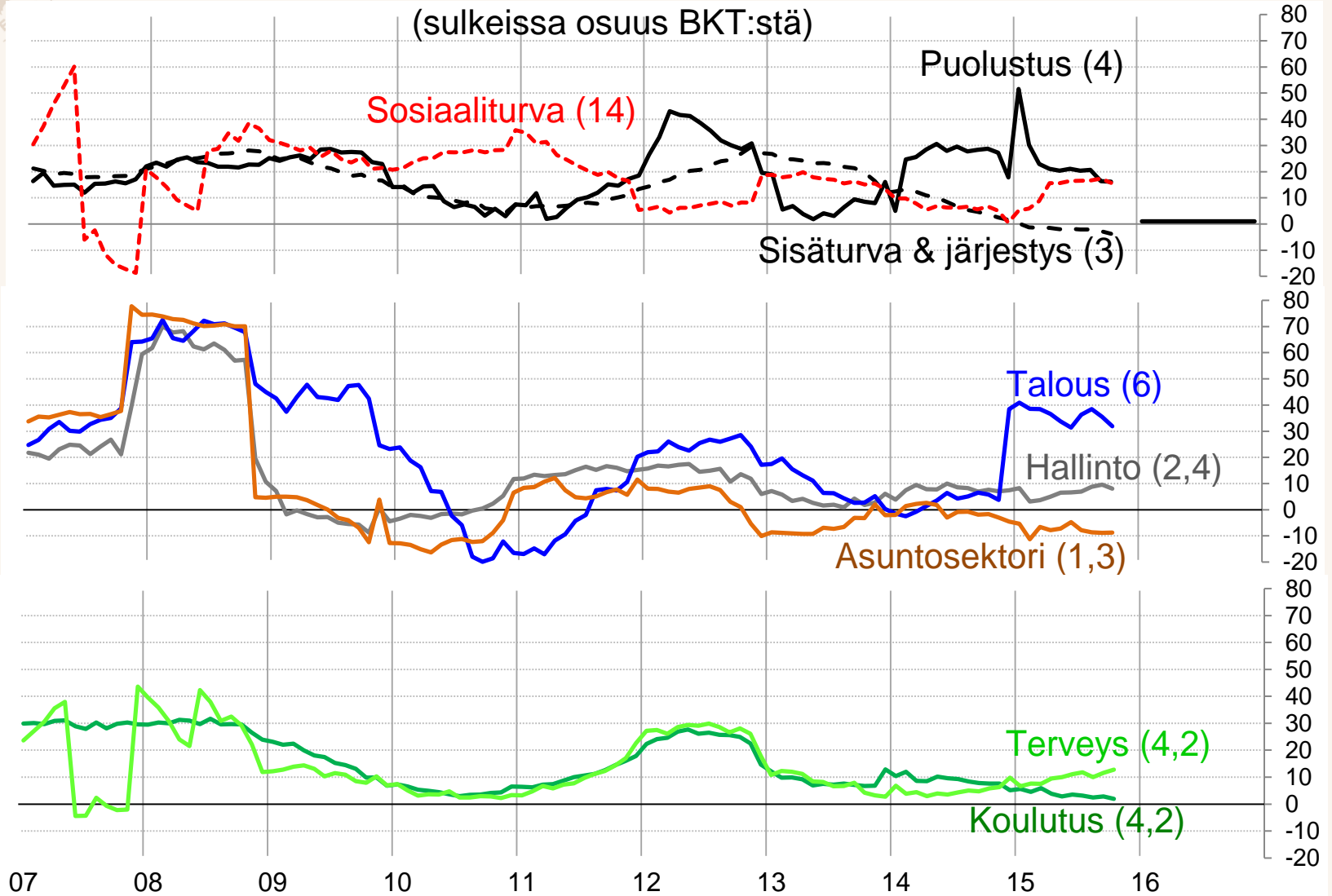
Kansallisen hyvinvoinnin rahasto 6½ % BKT:stä → osin sidottu: tukena yms. maksettu noin 2%, lisää jonkin verran luvassa.

Valtiontalouden menot

12 kk summan %-muutos vuodentakaisesta
(sulkeissa osuus BKT:stä)

voima
SOS.

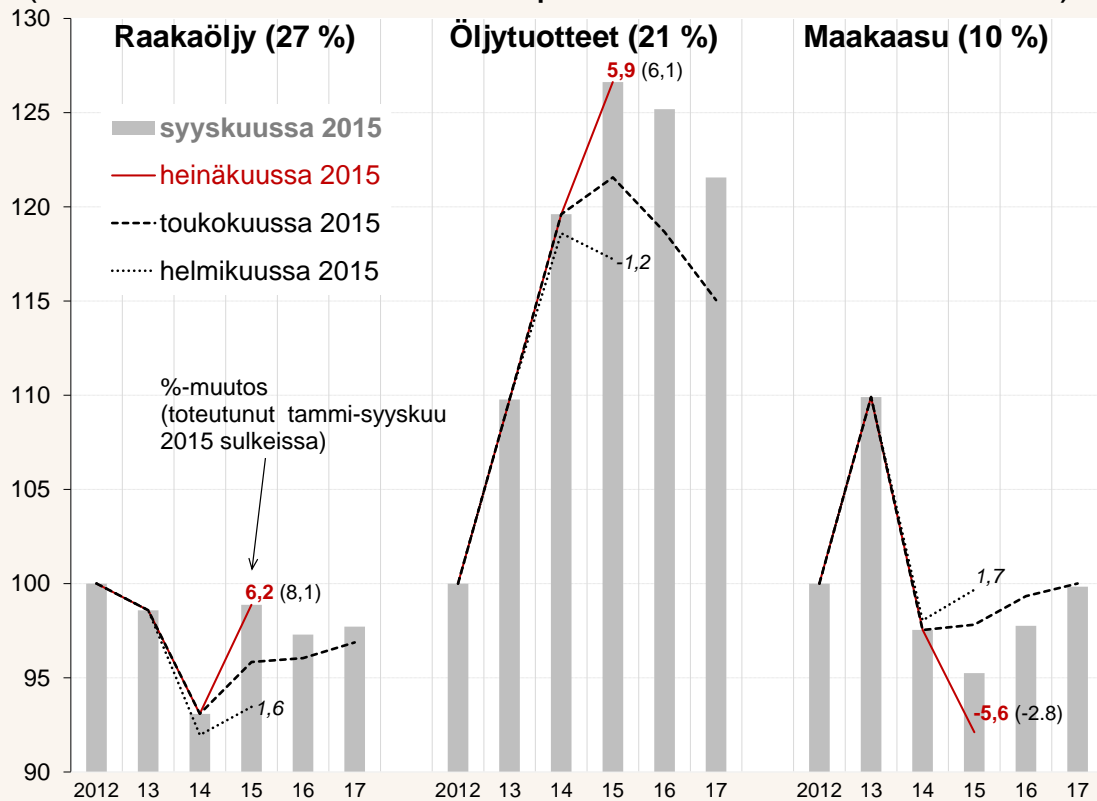

Vienti

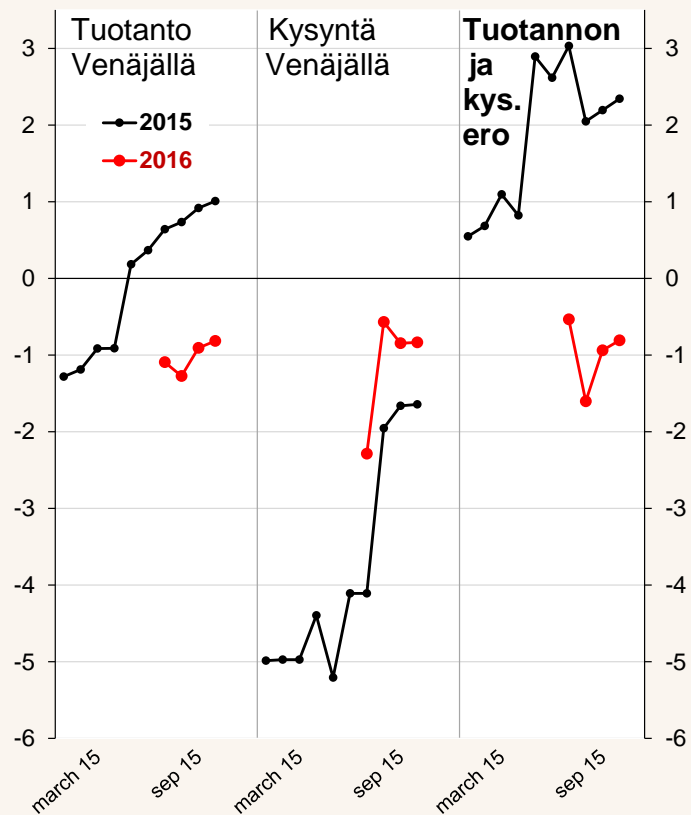
2015 öljyvientibuumi odottamaton, 2016 näyttää heikolta

Venäjän energiaviennin määriä

Arviot talousministeriön ennusteessa, 2012=100
(sulkeissa osuus tavara- & palveluviennin tuloista 2014)

IEA:n 2015 tehdyt ennusteet raakaöljylle, %-muutos vuodentakaisesta

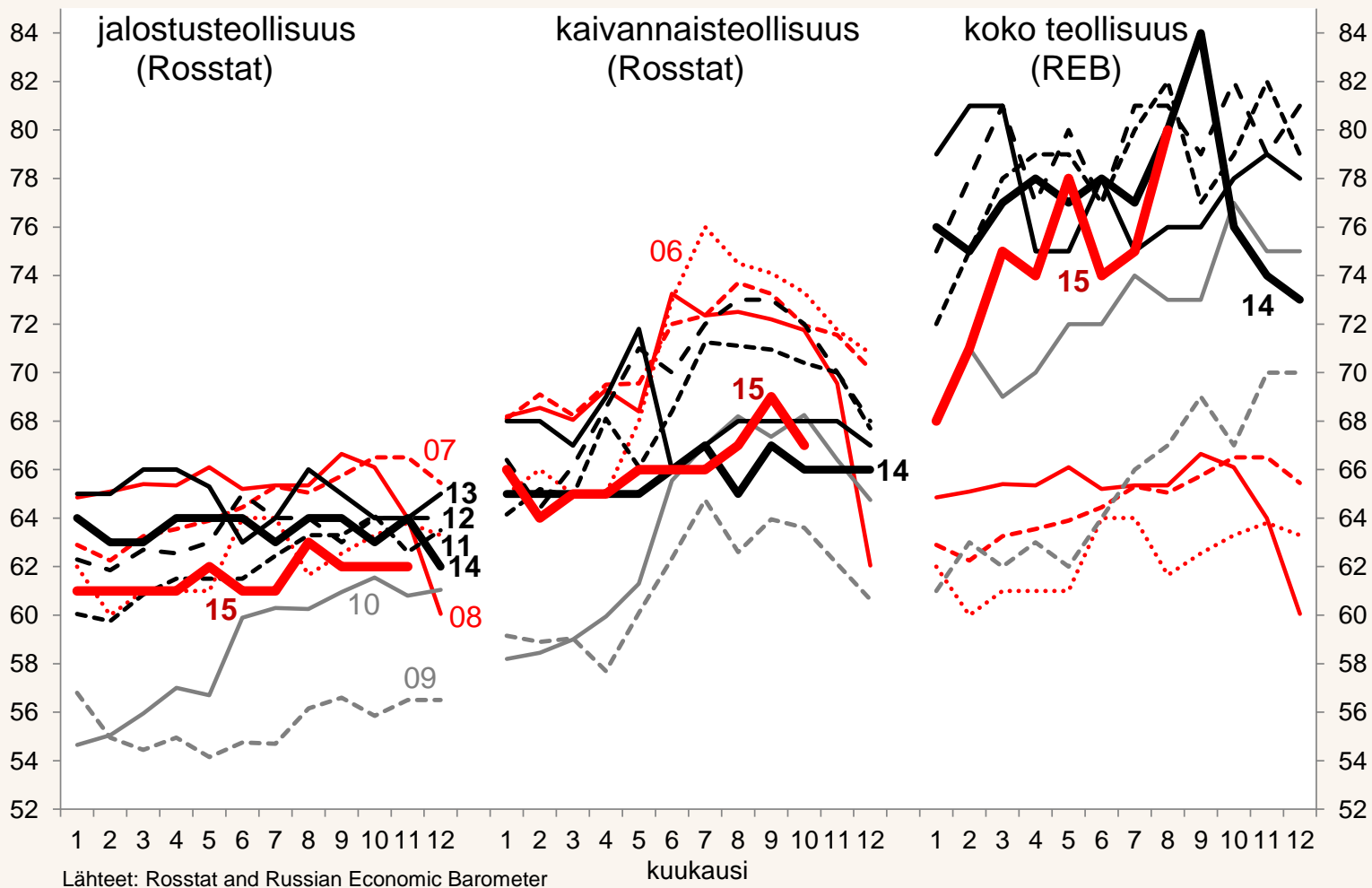

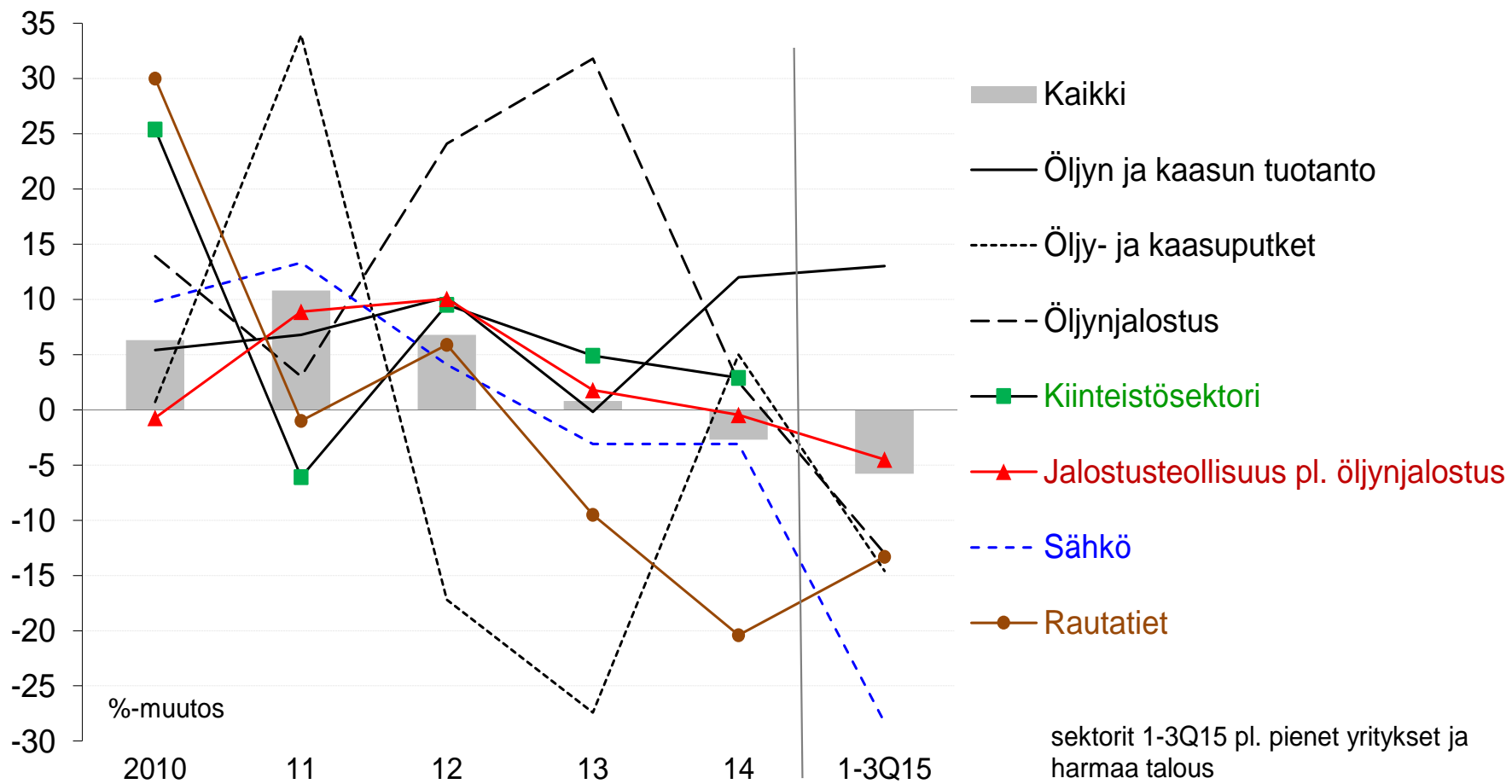
Investoinnit

tarvetta uudelle kapasiteetille? + epävarmuus

Kapasiteetin käyttöaste, %

Investoinnit

GDP growth and contributions

- Private consumption
- Fixed investment
- Flows to inventories + statistical discrepancy
- GDP growth
- Public consumption
- Exports
- Imports

